28/08/2020

Успење Пресвете Богородице

Петнаестог августа [по старом календару] сваке године, Православна Црква и Католичка црква, Црква на Западу; нисам сигуран за Англиканску, Протестантске цркве сигурно не, али у сваком случају, засигурно древна хришћанска Црква већ у временима крајем првог миленијума, прослављају уснуће мајке Христове, мајке Бога – Пресвете Богородице.

Традиционално, празник се на грчком називао Koímēsis, а на латинском Domitio, што дословно значи спавати, заспати. Знате Frère Jacques, Dormez vous? „Спаваш ли, брате Јоване?“ Спаваоница [енг. Dormitory] је место где спавате. Значи Dormition и Koímēsis, значе заспати или спавати. И наравно, ово се односи на Маријину стварну смрт.

Дакле, оно што се слави је смрт Христове мајке, Дјеве Марије; која се

традиционално још од IV века називала Пресвета Богородица [Holy Theotokos], што значи она која је родила Бога, јер је њен Син Бог. Он је Бог пре векова и од ње се родио као човек на земљи.

И тако Црква слави Маријину смрт, која се слави као прелазак у живот. И слави се на начин који афирмише васкрсење Маријино, исто онако како би Исус говорио о васкрсењу Аврама, Исака и Јакова у Јеванђељима када су се садукеји успротивили васкрсењу. Рекао је: „Наравно, има васкрсења мртвих. Бог је Бог живих, а не мртвих. Он је Бог Аврамов, Бог Исаков, Бог Јаковљев.“ Тако је и учење, наравно, да су они који умиру у Богу и налазе се у Шеолу, у месту смрти, ослобођени; откупљени; сачувани; доведени у славу с десне стране Оца у самом Исусу Христу, пошто је Христос васкрсао из мртвих. Дакле, празник (фестивал) је заиста прослава не само Маријине смрти већ и васкрсења; њеног величања; њеног устоличења у и са, заједно са њеним сином Исусом Христом, с десне стране Оца, што је очекивање свих хришћана.

Сви хришћани дефинитивно очекују да се заједно са Христом славе пред Богом Оцем; испуњени Духом Светим и да владају с Њим у предстојећем Царству када Он поново дође у слави. Сад, наравно, за нас, то се још није догодило, али за мртве у Христу, то се већ догодило. Они улазе у другачију временску и просторну стварност.

А у Јеванђељу по Матеју чак се каже да су на дан када је Исус био разапет, тела многих светих васкрсла и виђена су како шетају по светом граду Јерусалиму. Дакле, постоји смисао (значење) у коме се васкрсење, из наше перспективе, још није догодило. Али ми контемплирамо о томе као да се то већ дешава у свим светим људима, који су умрли у Христу; који су спашени вером и благодаћу; који су веровали у Исуса; и који ће владати с Њим заувек у надолазећем Царству Божјем, које је за Њега већ успостављено, а за нас још није овде.

Дакле, Маријин празник је празник о њој као главном ученику, првом хришћанину, највећој од свих пуких смртних људи заједно и са Јованом Крститељем, јер њен Син је Син Божји. Он је Бог и човек по природи; по обе природе. Али Марија је обичан смртник. Ипак, ми је славимо као прве плодове обичних смртника, заједно са првим плодовима свих људских бића, Исусом Христом, у васкрсењу из мртвих – прворођеним из мртвих.

Дакле, славље се односи на њену смрт и на њено васкрсење и њено слављење заједно са Њеним Сином. Понекад се овај празник назива Летња Пасха, Пасха у лето, и заправо је литургијски обликован по узору на прославу

страдања самог Господа Исуса Христа.

На овај посебан празнични дан, службе обликују Свету Недељу. Исто што је гробница за Исуса у Свету Недељу, то је гроб за Марију на прослави њене смрти и славељења са Христом. У ствари, чак постоји и покров, епитафија, иконографска слика обично на платну; понекад је везена што показује да лежи у гробу онако како је Исус лежао у гробници.

И у Маријином Успењу, њеном уснућу у гробу, то јест сахрани, имате, иконографски, изнад њеног тела, представљеног Господа Исуса Христа како држи њено мало прослављено тело у наручју у мандорли, у тој бадемастој и сјајној ствари коју можете видети на иконама што показује да не славите нешто што би се могло сагледати историјски. То нико није могао видети. То нико није видео, као што ни Христово васкрсење нико није видео. Видели су васкрслог Христа, али нису видели васкрсење Христово.

И, чак се Марија јављала људима у својој слави. Несумњиво. Људи су кроз историју имали визије попут Светог Сергија, Светог Серафима, Марије у васкршњој и зрачећој слави [светлости] заједно са неким од апостола попут Јована и Петра и тако даље. Али у сваком случају, на икони, која је оно што се литургијски слави, она се налази у Христовом наручју.

Притом, занимљиво је да се на икони Оваплоћења [Христовог рођења], у Православној Цркви, приказује Марија како држи у наручју, као на престолу, свог Сина Исуса. И то је увек тако на икони која је на иконостасу у Православној Цркви. То је поред царских двери. Ради се о икони Оваплоћења. То није икона Марије или Богородице. То је икона Оваплоћења да Син Божји постаје Син Човечији, и Он се налази у наручју своје мајке.

И наравно, с друге стране царских двери налази се Исус у слави. И то су два доласка – први и други долазак. И све се у Цркви одвија између два доласка.

Али на икони Маријине смрти и њеног величања, можете видети њу како лежи мртва у гробу, окружена разним људима, до чега ћемо доћи за минут. А онда је видите у тој мандорли у Христовим рукама у обрнутој перспективи од Оваплоћења. На икони Оваплоћења она држи Исуса као мало биће које у њеном наручју изгледа као одрасла особа.

А на икони Уснућа или Маријиног Успења, 15. августа, имате Исуса који је држи на потпуно исти начин. То је нека врста обрта. Свети оци су рекли на много различитих начина да је Исус постао човек да бисмо ми постали богови. Или, Син Божји постаде човек као Исус, тачније, тако да бисмо у њему

и кроз њега могли постати богови.

Свети Иринеј је у трећем веку рекао: „Христос је постао све што ми јесмо, како бисмо ми могли бити све што Он јесте.“ Свети Атанасије Велики је рекао: „Бог је постао човек, тако да би људска бића могла постати богови, да би могла постати божанска бића по благодати“. Свети Василије је рекао: „Људско биће јесте створење са заповешћу да постане божанско вером и благодаћу;“ да буде оно што је Христос.

И у обе своје природе Христос је потпуно Бог и потпуно човек. Ми смо начисто људи, али постајемо Богови по благодати. Ми нисмо Бог. Ми смо пуки смртници као што је Марија. Она је обична смртница, али показује да је то наша судбина. Наша је будућност управо то, да се обожимо са Христом.

А онда, наравно, Свети Максим каже: „Људско биће је створење са заповешћу да буде kata charin – по благодати, kat’ evdokion – по Божијој доброј вољи, по Божијој моћи да буде све што је Бог по природи; да буде по благодати оно што је Бог kat’ ousion, по природи “. И то је оно што славимо у празнику 15. августа. То је смрт Марије, њено васкрсење, њено величање у наручју Христа, с десне стране Оца.

Сад, на овој икони је јасно да је мртва. И цела служба инсистира на томе да је уснула. Сад, цела служба то зове бесмртна смрт – смрт која је прави правцати пролаз у живот. То је превођење у живот. То је оно што се пева на празник, а то је главна химна празника.

Рађањем си сачувала дјевство, а смрћу ниси оставила свет, пресвета Богородице. Прешла си у живот, мати Правог Живота, и својим молитвама избављаш од смрти душе наше. [прев. Отац Јустин]

Дакле, она је Мајка Живота, јер Христос је наш живот. Али она је преведена заједно с Њим и у присуство Бога, јер је потпуно с Њим; никад одвојена од Њега. А за нас православне она је најзначајнији хришћанин. Она је савршени ученик. Она је та чија је душа величала Господа, чији се дух радовао Богу њеном спаситељу.

И Бог је њен спаситељ. Марија би била мртва, у Шеолу у царству мртвих, да Христос није дошао, подигао је и повео са собом у присуство Бога; на Небо, као што кажемо у нашем свакодневном језику. Дакле, преведена је у живот. Штавише, у свом девичанству, она је нетакнута. Она је у потпуности интегрисана. Ако бисте је прегледали, било би као да је девица.

То је дефинитивно побожност Цркве, иако списи говоре о отварању њене материце када се очистила. То је једна од тежих ствари за разумети. Али дефинитивно је сагледавамо у потпуном интегритету њене невиности и мајчинства. То је наше контемплирање о Марији.

Штавише, књига Апокалипсе или Откривење, Библија каже: „Само девстевени улазе у Царство Божије“; само они који су потпуно верни Богу и никада нису блудничили са идолима; који никада нису обожавали и давали се у прељубу са лажним боговима. То је све библијски језик. Кондак, друга велика химна Маријиног празника, каже следеће:

Не савладаше гроб и смрт пресвету Богородицу, неуморну у молитвама и у посредништву неизменљиву наду, јер је матер Живота преселио у живот Онај који се уселио у утробу увек девојачку. [прев. Отац Јустин]

mitropolija.com